

به نام خدا

جغرافیای گردشگری نهاوند

اثر دانشجوی توانمندی های گردشگری شهرستان نهاوند

با استفاده از مدل SWOT

علی عمرانی

(کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه ریزی توریسم)

علی عمرانی ۱۳۵۰

جغرافیای گردشگری نهاوند، نهاوند، انتشارات شهر ما، ۱۳۹۱

ISBN: 978-964-2700-82-0

ص ۱۳۶ فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا

G 955/432

نام کتاب: جغرافیای گردشگری نهاوند (امکان سنجی توانمندی های گردشگری نهاوند با استفاده از مدل SWOT)

نویسنده: علی عمرانی

چاپ اول ۱۳۹۱

طراح جلد: مهرداد سبزی

ناشر: انتشارات شهر ما

چاپ: گیتی

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۴۵۰۰۰ ریال

ISBN: 978-964-2700-82-0

9 789642 700820

انتشارات شهر ما: نهاوند چهارراه شهرداری پاساژ نصر تلفکس: ۸۵۲۳۲۳۶۳۴۹

۱۱	مقدمه
----	-------

بخش اول

جغرافیای گردشگری

۱۴	وادی های جغرافیایی منطقه جایگاه جغرافیایی نهانند از باستان تا امروز
۱۶	بزرگسای طبیعی
۱۶	وادی و قلمرو
۱۷	آب و هوا
۱۹	آب ها
۱۹	۱- رودها
۱۹	۱-۱. رودخانه ی گاماب آب
۲۱	۱-۲. رودخانه ی حرم آباد
۲۱	۱-۳. رودخانه ی شهاب و خرم رود
۲۲	۲- قنات ها
۲۳	۳- سرآب ها و چشمه ها
۲۴	کوه ها
۲۴	۱- رشته کوه های شمالی
۲۴	۲- سفید کوه
۲۵	۳- کوه کمر زرد
۲۵	۴- کوه آردوشان
۲۵	۵- رشته کوه های جنوبی (گرین)
۲۶	بادها
۲۶	۱- باد شمال
۲۶	۲- باد باختری
۲۷	۳- کله باد
۲۸	ژئومرفولوژی

۲۸.....	خاک شناسی
۲۹.....	تشکیلات زمین شناسی
۳۳.....	ویژگی های انسانی
۳۳.....	تقسیمات سیاسی
۳۴.....	جمعیت
۳۴.....	اشتغال
۳۴.....	آموزش و سواد
۳۵.....	تجرب قومی و نژادی
۳۶.....	دویش مردم نهاوند
۳۶.....	مذهب
۳۶.....	ویژگی اقتصاد
۳۶.....	کشاورزی
۳۷.....	دام و طیور
۴۰.....	صنعت
۴۱.....	معادن
۴۱.....	تعاون
۴۱.....	صنایع دستی
۴۳.....	کاربری اراضی شهر نهاوند
۴۴.....	راه های ارتباطی و مواصلاتی
۴۵.....	آموزش عالی
۴۵.....	بیمارستان ها و مراکز بهداشتی درمانی
۴۶.....	مطبوعات محلی نهاوند
۴۶.....	زندگی جانوری
۴۷.....	پوشش گیاهی

جاذبه های گردشگری

۵۰.....	وجه تسمیه و معنی کلمه نهاوند
۵۳.....	جاذبه های طبیعی و اکوتوریستی
۵۳.....	سرآب های نهاوند

۵۳	۱-سجنگل و سرآب گیان.....
۵۵	جاذبه ها و شگفتی های سرآب گیان.....
۵۷	۲- سرآب گاماسیاب
۵۸	وجه تسمیه ی گاماسیاب
۵۹	۳-سرآب فارسبان
۶۰	ویژگی های طبیعی سرآب فارسبان.....
۶۱	۴- سرآب بسان
۶۳	وجه تسمیه ی سرآب ملوسان.....
۶۳	۵- سرآب گردو
۶۳	۶- سرآب کنگرود
۶۴	سجنگل ها
۶۵	باغ های نهانند
۶۶	آثار باستانی و ابنیه های ارس
۶۷	تپه های باستانی.....
۶۷	۱- تپه باستانی گیان
۷۱	۲- تپه باستانی بابا قاسم
۷۲	۳- تپه های باستانی دیگر
۷۴	غار تاریخی گاماسیاب
۷۴	معبد لائودیه
۷۷	قلعه رویین دژ.....
۷۸	مسجد جامع نهانند
۸۰	آرامگاه باباپیره (نعمان بن مقرن)
۸۱	قبر معدی بن کرب
۸۱	آرامگاه شیخ ابوالعباس نهانندی
۸۱	حمام حاج آقا تراب.....
۸۴	خانه ی قدوسی.....
۸۵	قلعه ی قدیمی نهانند.....

- ۸۵.....پیل لاغ.....
- ۸۶.....محل های باستانی و تاریخی دیگر.....
- ۸۷.....دیوارهای قدیمی شهر.....
- ۸۸.....جاذبه های فرهنگی (آداب و رسوم).....
- ۹۱.....جاذبه های زیارتی.....
- ۹۱.....گردشگری روستایی.....

بخش دوم

امکان سنجی توانمندی های گردشگری شهرستان نهاوند

با استفاده از مدل SWOT

- ۹۵.....چک.....

کلیات

- ۹۶.....۱- بیان مسئله و روش تحقیق.....
- ۹۶.....۲- اهداف تحقیق.....
- ۹۷.....۳- روش تحقیق.....
- ۹۷.....۴- فرضیه تحقیق.....
- ۹۷.....۵- ابزار گردآوری اطلاعات.....
- ۹۷.....۶- قلمرو تحقیق.....
- ۹۸.....۷- پیشینه تحقیق.....
- ۹۹.....۸- موانع و محدودیت های تحقیق.....
-مبانی نظری پژوهش.....
- ۱۰۰.....جهانگرد (توریست) و جهانگردی.....
- ۱۰۱.....اکوتوریسم.....
- ۱۰۱.....تاریخچه صنعت گردشگری (جهانگردی).....
- ۱۰۵.....سازمانها و نهاد های مهم گردشگری در جهان.....
- ۱۰۵.....۱- سازمان جهانی جهانگردی (WTO).....
- ۱۰۶.....۲- سازمان توسعه و همکاری اقتصادی (oecd).....
- ۱۰۶.....۳- سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری (Icao).....

۱۰۶.....	۴- اتحادیه ی بین المللی هواپیمایی (یاتا)
۱۰۷.....	اشکال گردشگری
۱۰۷.....	۱- توریسم و استفاده از تعطیلات
۱۰۷.....	۲- توریسم اجتماعی
۱۰۸.....	۳- توریسم فرهنگی
۱۰۸.....	۴- توریسم مذهبی و زیارتی
۱۰۸.....	۵- توریسم ورزشی
۱۰۸.....	۶- توریسم درمانی
۱۰۸.....	۷- توریسم بازرگانی
۱۰۹.....	۸- توریسم سیاسی
۱۰۹.....	اثرات جهانگردی در زمینه های مختلف
۱۱۰.....	۱- اثرات اقتصادی توسعه صنعت جهانگردی
۱۱۰.....	۲- اثرات اجتماعی و فرهنگی توسعه صنعت جهانگردی
۱۱۲.....	۳- اثرات زیست محیطی توسعه صنعت جهانگردی
۱۱۳.....	تنگناها و مشکلات توسعه توریسم
۱۱۴.....	مدل SWOT
۱۱۴.....	بحث و نتایج
۱۱۴.....	عوامل داخلی مؤثر بر توسعه جاذبه های طبیعی و تاریخی
۱۱۶.....	عوامل خارجی مؤثر بر توسعه جاذبه های توریستی (گردشگری)
۱۱۷.....	تحلیل نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدها
۱۱۸.....	الف) مسئولان
۱۲۲.....	ب) مردم
۱۲۶.....	ج) گردشگران
	آزمون فرضیات ، نتیجه گیری ، پیشنهادها
۱۲۷.....	راهبرد های توسعه نقاط قوت
۱۲۸.....	راهبردهای بسط فرصت ها
۱۲۹.....	راهبردهای کاهش نقاط ضعف

۱۲۹.....	راهبردهای کاهش تهدیدها.....
۱۲۹.....	آزمون فرضیه
۱۳۰.....	نتیجه گیری و پیشنهادها.....
۱۳۳.....	منابع و مآخذ.....

فهرست تصاویر

صفحه	عنوان
۱۷.....	تصویر شماره ۱- عکس هوایی نهاوند در سه دهه مختلف.....
۲۶.....	تصویر شماره ۲- کوه گرین (گرو).....
۴۲.....	تصویر شماره ۳- گیوه دوزی.....
۴۲.....	تصویر شماره ۴- توبه سازی (صنایع دستی).....
۵۰.....	تصویر شماره ۵- نماء کلی شهر نهاوند از فراز تپه ابوذر.....
۵۴.....	تصویر شماره ۶- بازار سراب گیان.....
۵۸.....	تصویر شماره ۷- بازار گاماب.....
۶۰.....	تصویر شماره ۸- سراب سیان.....
۶۲.....	تصویر شماره ۹- سراب ملو.....
۶۶.....	تصویر شماره ۱۰- آثار کشف شده در گیان - هزاره سوم قبل از میلاد (محل نگهداری موزه لوور).....
۶۸.....	تصویر شماره ۱۱- تپه باستانی گیان.....
۷۲.....	تصویر شماره ۱۲- تپه باستانی باباقاسم.....
۷۵.....	تصویر شماره ۱۳- کاوش باستان شناسان در محل معبد.....
۷۶.....	تصویر شماره ۱۴- ستون ها و کتیبه بدست آمده در محله لائوس.....
۷۷.....	تصویر شماره ۱۵: قلعه نهاوند (روئین دژ) قبل از تخریب (در نقش دیواره موزه لوور فرانسه).....
۷۸.....	تصویر شماره ۱۶- قلعه نهاوند بعد از تخریب (به دستور ناصر الدین شاه قاجار).....
۷۹.....	تصویر شماره ۱۷- طاق نمای مسجد جامع شهر (مربوط به دوره سلجوقی).....
۸۱.....	تصویر شماره ۱۸- آرامگاه باباپیره (نعمان بن مقرن).....
۸۲.....	تصویر شماره ۱۹- حمام حاج آقا تراب.....
۸۴.....	تصویر شماره ۲۰- خانه قدوسی (مربوط به دوره قاجار).....
۸۶.....	تصویر شماره ۲۱- پیل لافه.....
۹۳.....	تصویر شماره ۲۲- مزارع گل آفتاب گردان در اطراف گیان.....

فهرست جداول

صفحه

عنوان

۱۸.....	جدول شماره ۱: وضعیت جوی نهاوند در سال ۱۳۹۰ ه.ش.....
۳۴.....	جدول شماره ۲- درصد باسوادی در جمعیت ۶ ساله و بیش تر.....
۳۸.....	جدول شماره ۳: تولیدات زراعی / باغی ، دامی و شیلات شهرستان نهاوند.....
۳۸.....	جدول شماره ۴: میزان تولیدات و ارزش محصولات بخش کشاورزی.....
۳۹.....	جدول شماره ۵: مقایسه نهاوند با دیگر شهرستان های استان همدان در زمینه های مختلف تولیدات کشاورزی.....
۴۰.....	جدول شماره ۶: پتانسیل نام منطقه.....
۴۳.....	جدول شماره ۷: نحوه بررسی اراضی شهر نهاوند در وضع موجود (سال ۱۳۸۱).....
۷۳.....	جدول ۸- نام و مورثات تهرانی های استانی نهاوند.....
۱۱۵.....	جدول ۹- ماتریس عوامل مؤثر داخلی (جاذبه های توریستی (گردشگری) شهرستان نهاوند.....
۱۱۶.....	جدول ۱۰- ماتریس عوامل مؤثر خارجی (جاذبه های توریستی شهرستان نهاوند.....
۱۱۷.....	جدول شماره ۱۱- ماتریس SWot (عوامل داخلی و خارجی) تأثیر گذار بر توسعه گردشگری در شهرستان نهاوند).....
۱۲۱.....	جدول ۱۲ - ماتریس نقاط قوت (Strengths) جاذبه های گردشگری شهرستان نهاوند.....
۱۲۳.....	جدول ۱۳- ماتریس نقاط ضعف (Weaknes) جاذبه های گردشگری شهرستان نهاوند.....
۱۲۵.....	جدول ۱۴- ماتریس فرصت ها (Opportunities) جاذبه های گردشگری شهرستان نهاوند.....
۱۲۷.....	جدول ۱۵- ماتریس تهدیدها (Threats) جاذبه های گردشگری شهرستان نهاوند.....

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

۲۴.....	نمودار شماره ۱.....
.....	نمودار شماره ۲.....

فهرست نقشه‌ها

صفحه	عنوان
۱۶.....	نقشه شماره ۱.....
۱۹.....	نقشه شماره ۲.....
۲۰.....	نقشه شماره ۳.....
۳۳.....	نقشه شماره ۴.....
۴۴.....	نقشه شماره ۵.....
۴۸.....	نقشه شماره ۶.....
۶۷.....	نقشه شماره ۷.....

www.ketab.ir

امروز صنعت گردشگری در بسیاری از کشورها به منزله نمادی از هویت فرهنگی از منابع مهم کسب در آمد است. به نوعی که این کشورها برای رهایی از مشکلات مربوط به محدودیت منابع و درآمد ملی در صحنه بین المللی به توسعه و گسترش بخش توریسم پرداخته اند و سرمایه گذاری عظیمی را در این زمینه انجام داده اند. این صنعت در نیم قرن اخیر جای پای مناسبی در روابط بین المللی یافته و با ایجاد پیوند تفاهم میان کشورهای مختلف منبع در آمد های عظیمی برای کشور های جهان شده است. و گفتگوی پیشینه ی تاریخی و فرهنگی یکدیگر موجبات استحکام پیوند های سیاسی ملل را فراهم آورده و در بسط تفاهم آمیز روابط بین الملل تأثیر بسزایی داشته است.

متأسفانه در ایران مسائل مربوط به تائکون جایگاه واقعی خود را نیافته و علیرغم موقعیت مناسب و مساعد جغرافیایی و دارای شرق و غرب و وجود بسیاری از مواهب طبیعی، در آمد ایران از این بابت بسیار کم و قابل توجه نمی باشد. (رضوانی، ۱۳۸۶، ۱۸۸)

اما خوشبختانه در زمینه ی توریسم داخلی وضعیت بهتری را شاهد هستیم و در دهه اخیر مردم در تعطیلات و اوقات فراغت خود به شهر های دیگر که از جاذبه های مختلف طبیعی، فرهنگی، تاریخی برخوردار باشند مسافرت می کنند. انگیزه و هدف توریست در مسافرت، مختلف است ممکن است توریست باشد یا جهت بازدید آبیه و یا آثار تاریخی صورت گیرد و یا جهت بازدید اماکن مذهبی و زیارت مکان های مقدس و یا جهت شرکت در کنفرانس های جهانی و حضور در انجمن های علمی و مطالعه و تحقیق باشد. یا آنکه ممکن است برای شرکت در مسابقات ورزشی و یا تجارت و انجام امور بازرگانی و دیدار خصوصی و یا برای درمان و استفاده از آبهای معدنی باشد. (بدیعی، ۱۳۶۲، ۵۲۱) به علت سهولتی که در

بطن توریسم داخلی وجود دارد، این نوع مسافرت از رونق بیشتری در ایران برخوردار است. عواملی که موجب گسترش توریسم داخلی می شوند شامل: کوتاهی فاصله ها، آشنایی با زبان رایج و محلی، عدم مقررات عبور از مرز و گمرک و در هزینه های سفر بخصوص حمل و نقل، (رضوانی، ۱۳۸۶، ص ۱۹۳).

شهرستان نهاوند به دلیل پیشینه ی تاریخی، شرایط اقلیمی و جاذبه های طبیعی فراوان می تواند به مکانی مناسب جهت گردشگران داخلی و خارجی تبدیل شود ولی به هرحال این شهرستان با وجود دارا بودن جاذبه های متنوع و فراوان همچنان برای گردشگران حتی برای توریست های داخلی مناطق اطراف و نزدیک ناآشناست و این امر به دلایل متعددی می شود که چرا این منطقه با این همه جاذبه های گردشگری نمی تواند از رایای گوناگون صنعت گردشگری که تبدیل به یکی از بخش های اقتصادی در ایران جهان شده است، استفاده کند. برای این منظور عوامل مرتبط با توسعه نیافتگی صنعت گردشگری در شهرستان نهاوند که با توجه به قابلیت های فراوان خود می تواند یکی از بهترین مناطق غرب کشور برای رشد و توسعه این صنعت باشد، به عنوان مسئله تحقیق حاضر مورد بررسی و شناسایی قرار می گیرد. این پژوهش به دنبال شناساندن تمامی مزایای دیدنی از جمله جاذبه های طبیعی و ابنیه های تاریخی این شهرستان، امکانات و مسائلی است که این منطقه ی گردشگری می باشد.